

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 342
van **ELISABETH MEULEMAN**
datum: 27 april 2016

aan **HILDE CREVITS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS

Diploma-erkenning artsen van buiten de Europese Economische Ruimte - Evolutie

Artsen met een diploma van buiten de Europese Economische Ruimte die in Vlaanderen aan de slag willen als arts, moeten hun diploma als gelijkwaardig laten erkennen aan het Vlaamse artsendiploma.

Wanneer NARIC-Vlaanderen (National Academic Recognition Information Centre) het diploma niet erkent, kan de aanvrager deelnemen aan het examen 'Interuniversitaire Niveautest Artsopleiding' bij de VLIR (twee maal per jaar). Met dit examen onderzoekt de VLIR-commissie welke studieduurverkortingen men kan krijgen als de aanvrager het Vlaamse diploma van arts wil behalen. Het examen bestaat uit een schriftelijk en een mondeling deel. Op basis van de resultaten van beide onderdelen besluit de examencommissie tot inschaling in het modeltraject.

In december 2013 publiceerde het Minderhedenforum een knelpuntennota over de erkenning van niet EER-artsen: "Erkenningsprocedure: van brain waste naar brain gain?". Een aantal knelpunten leidden tot parlementaire debatten.

Zo bleek onder meer dat de VLIR-commissie 'Gelijkwaardigheid Diploma Arts' al een hele tijd niet meer samenkomt. Voormalig onderwijsminister, Pascal Smet, argumenteerde dat binnen de VLIR een aantal scenario's werden ontwikkeld om de nog hangende dossiers af te werken. Er werd eveneens een werkgroep samengesteld die concrete voorstellen moest uitwerken voor de nieuwe procedure, die vervolgens aan het Agentschap voor Kwaliteitszorg in Onderwijs en Vorming (AKOV) moeten worden voorgelegd.

Ik zou de minister willen vragen naar de evolutie van een aantal cijfers en een actuele stand van zaken willen vernemen.

1. Wat is de evolutie van het aantal aanvragen voor erkenning van het diploma arts van buiten de Europese Economische Ruimte (aanvragen en beslissingen) bij NARIC, per jaar sinds 2005?
2. NARIC kan experts (van buitenlandse onderwijssystemen) inschakelen via een openbare aanbesteding. Het advies van deze experts vervangt het vroegere instellingsadvies waardoor de doorlooptijd van dossiers kan versnellen.

Kan de minister een overzicht geven van het aantal dossiers dat via experts werd behandeld? Wordt er in dit geval nog steeds een beroep gedaan op het advies van de VLIR-commissie?

3. Sinds 2012 kan een buitenlandse arts tegen een negatieve beslissing van NARIC in beroep gaan bij de Raad voor Betwistingen inzake Studievoortgangsbepalingen.

Hoe vaak is dit tot nu toe gebeurd, en wat waren de resultaten van deze procedures?

4. Hoeveel kandidaten schreven zich in voor het VLIR-examen "Gedeeltelijke Gelijkwaardigheid Diploma Arts" sinds het eerste interuniversitaire examen werd georganiseerd in september 2003? De cijfers graag per academiejaar.

5. Wat zijn de herkomstlanden van de deelnemers?

6. Hoeveel kandidaten slaagden voor het schriftelijk examen per academiejaar sinds 2004? Hoeveel kandidaten slaagden niet voor het schriftelijk examen per academiejaar sinds 2004? Wat is het hoogst behaalde cijfer en wat is het laagst behaalde cijfer voor dit examen? Wat is het gemiddelde cijfer? Hoeveel artsen slaagden voor het mondeling examen per academiejaar sinds 2004? Hoeveel artsen slaagden hier niet voor? Wat is het hoogst behaalde cijfer voor dit examen? Wat is het laagst behaalde cijfer? Wat is het gemiddelde?

7. Hoeveel artsen slaagden voor het VLIR-examen gedeeltelijke gelijkwaardigheid, zowel in relatieve als in absolute cijfers sinds 2004? Wat is het hoogst behaalde cijfer en wat is het laagst behaalde cijfer voor het examen? Wat is het gemiddelde cijfer?

8. Kandidaten met een score op het schriftelijk examen van minder dan 30% worden niet toegelaten tot het mondeling interview en krijgen het advies te starten met de eerste studiefase van het modeltraject van de opleiding arts. Deze kandidaten moeten tevens aan het toelatingsexamen arts deelnemen.

Om hoeveel kandidaten ging dit, in absolute en relatieve cijfers? Graag cijfers per academiejaar sinds 2004.

9. De VLIR-commissie neemt de definitieve beslissing over de studiefase waartoe de kandidaat wordt toegelaten na het mondelinge gedeelte van het examen. De finale uitkomst van de beraadslaging kan zijn: a) inschaling in de bachelor geneeskunde, b) inschaling bij de start van de master geneeskunde, c) inschaling in de master geneeskunde, bij de start van de stages.

Om hoeveel kandidaten ging dit, per categorie, in absolute en relatieve cijfers? Graag cijfers per academiejaar sinds 2004.

10. Kandidaten die de VLIR-beslissing inhoudelijk betwisten, kunnen een intern beroep instellen. De secretaris-generaal van de VLIR neemt dan een beslissing.

Hoe vaak gebeurde dit, en wat waren de resultaten van deze procedures? Graag cijfers per academiejaar sinds 2004.

11. Heeft de minister zicht op het verder verloop van de studieloopbaan van de deelnemers van VLIR-examen? Hoeveel schreven zich effectief in aan een Vlaamse universiteit?

12. Kan de minister een overzicht geven van de werkzaamheden van de VLIR-commissie van de afgelopen jaren? Welke oplossingen heeft de commissie gevonden om de werking te verbeteren?

13. Op welke manier worden de leden van VLIR-commissie aangewezen/verkozen?

14. Aant de minister het aangewezen om deelnemers beter voor te bereiden op het examen van de VLIR? Welke initiatieven gaat de minister nemen?

ANTWOORD

op vraag nr. 342 van 27 april 2016

van **ELISABETH MEULEMAN**

Vooraf

Vooreerst moet worden opgemerkt dat de VLIR en NARIC-Vlaanderen gelet op de knelpuntnota en de blokkering van de dossiers voor buitenlandse artsen samen de procedure voor buitenlandse artsen volledig herbekeken. Dit resulteerde in een nieuwe procedure (en goede samenwerking) die sinds maart 2014 van kracht is.

Deze nieuwe procedure is gestoeld op de volgende principes:

- Het dossier wordt steeds eerst 'op papier' beoordeeld door de Commissie volledige gelijkwaardigheid geneeskunde. In deze commissie zetelen vertegenwoordigers van de Vlaamse faculteiten geneeskunde, dit naar analogie met de vertegenwoordiging in de VLIR-commissie. De beoordeling gebeurt steeds op grond van de criteria die bepaald zijn in het BVR van 14 juni 2013.

Het resultaat van deze beoordeling op papier kan de gelijkwaardigheid met de master of medicine in de geneeskunde, de gelijkwaardigheid met de bachelor of medicine in de geneeskunde of geen gelijkwaardigheid met één van deze studiebewijzen zijn.

- Een dossier wordt steeds eerst behandeld door de commissie volledige gelijkwaardigheid. Deze commissie komt minstens eens om de twee maanden samen wat maakt dat de wettelijk opgelegde doorlooptijden in principe voor elke individuele aanvraag gehaald worden.
- Indien de commissie van oordeel is dat het dossier te weinig informatie bevat om een beslissing te nemen kan besloten worden om het dossier door te verwijzen naar een "examen volledige gelijkwaardigheid". Zo krijgen vluchtelingen die over onvoldoende bewijsstukken (studieprogramma, vakbeschrijving, hun masterproef,...) beschikken de mogelijkheid om aan te tonen dat hun studiebewijs gelijk is aan de Vlaamse bachelor of master in de Geneeskunde. Dit examen is geen extra procedure maar biedt die aanvragers wiens beslissing in het verleden negatief zou zijn o.w.v. de beperkte bewijsstukken de mogelijkheid alsnog de volledige gelijkwaardigheid bij NARIC-Vlaanderen te verkrijgen. Dit examen wordt tweemaal per jaar georganiseerd en peilt naar de theoretische, wetenschappelijke en klinische vaardigheden van de aanvrager en aldus of de leerresultaten van de buitenlandse opleiding overeenstemmen met deze van de Vlaamse opleiding waarmee de gelijkwaardigheid wordt gevraagd.
- Wanneer geen volledige gelijkwaardigheid wordt verleend met de Vlaamse graad van Master of Medicine in de Geneeskunde wordt de aanvrager steeds doorverwezen naar de VLIR waar hij ingeschaald kan worden in één van de studie jaren van de Vlaamse geneeskunde-opleiding.

1. Totaal aantal aanvragen sinds 2012

Aanvraag geregistreerd in (jaar)	
2012	46
2013	51
2014	47
2015	43
2016	18

Overzicht van het aantal en de aard van de beslissingen sinds 2012

Beslissing genomen in (jaar)	Negatief	bachelor	master	Totaal
2012	1	0	1	2
2013	2	1	8	11
2014	1	44	41	86
2015	1	29	14	44
2016	4	2	7	13

NARIC-Vlaanderen heeft in haar databank enkel betrouwbare cijfers beschikbaar vanaf 2012, cijfers van voordien kunnen dan ook niet aangeleverd worden.

- Alle dossiers worden steeds voorgelegd aan de commissie volledige gelijkwaardigheid geneeskunde. Voor het studiegebied geneeskunde wordt dus geen beroep gedaan op individuele experts.
- Tot op heden werd slechts in één dossier (in 2012) een beroep ingesteld. Dit beroep was ontvankelijk en gegrond daar de motivering van de beslissing niet afdoende was.
- De benaming "Gedeeltelijke gelijkwaardigheid" werd door de VLIR verlaten. NARIC doet een uitspraak over de volledige gelijkwaardigheid van het diploma op master-en/of bachelorniveau o.b.v. dossier. De Interuniversitaire niveautest die door de VLIR wordt georganiseerd is bedoeld om kandidaten die geen gelijkwaardigheid hebben bekomen op master (en evt. ook bachelor-)niveau hebben bekomen in te schalen op een bepaald niveau van de medische opleiding.

De cijfers voor het VLIR-examen sinds begin 2013 zijn de volgende en opgenomen op basis van de aanwezigheidslijsten van de verschillende sessies (twee per jaar):

	eerste sessie	tweede sessie
2004-2005	12	8
2005-2006	15	18
2006-2007	10	11
2007-2008	10	10
2008-2009	12	11
2009-2010	9	8
2010-2011	7	5
2011-2012	14	13
2012-2013	16	9
2013-2014	15	11
2014-2015	9	13
2015-2016	5	6
Totaal	157	130

5. De herkomstlanden van diegenen die een dossier indienden bij NARIC-Vlaanderen zijn terug te vinden in bijlage 1. NARIC-Vlaanderen definieert 'herkomstland' als het land waar het diploma behaald werd.
6. De onderstaande aantallen namen deel aan het mondeling examen, na score van 7/20 op het schriftelijk examen. Hierbij dient vermeld te worden dat niet iedereen die toegelaten wordt voor het mondeling examen zich hier ook voor aanmeldt.

	eerste sessie	tweede sessie
2004-2005	11	8
2005-2006	10	16
2006-2007	9	10
2007-2008	10	9
2008-2009	9	9
2009-2010	9	6
2010-2011	7	4
2011-2012	13	10
2012-2013	16	5
2013-2014	15	9
2014-2015	7	12
2015-2016	5	nog niet beschikbaar
Totaal	121	98

De tabel geeft een overzicht van de scores van het schriftelijke examen in relatie tot de eigenlijke inschaling in een bepaald academiejaar van de opleiding geneeskunde voor de periode september 2003 tot en met maart 2013. De procedure werd nadien gewijzigd en beter afgestemd op de resultaten van de gelijkwaardigheidsprocedure.

Score op /20	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	totaal
1ste jaar	1	1	3	2	2									9
2de jaar		3	5	10	14	3	2	1						38
3de jaar			1	3	6	1								11
4de jaar		1	2	12	6	26	11	3	3	1				65
5de jaar				1	3	4	6	4						18
6de jaar						4	3	8	5	5				25
7de jaar						1	5		1	1	1			9
V.G.				1			1	2	2	2		2	1	11
Totaal	1	5	11	29	31	39	28	18	11	9	1	2	1	186

Wat de VLIR-procedure betreft kan niet gesproken worden in termen van slagen of niet slagen, maar in termen van inschaling. De tabel onder vraag 9 geeft een overzicht. Vanaf november 2015 worden overigens enkel dossiers aanvaard die eerst langs Naric gepasseerd zijn. Voor kandidaten die daar gelijkwaardigheid van het bachelorsdiploma hebben gekregen, zijn er 2 resultaten mogelijk na deelname aan de VLIR-niveautest, namelijk inschaling in 1^e master en inschaling aan het begin van de stages (tot vorig jaar: begin 3^e master, in het nieuwe 6-jarig curriculum, vanaf heden: 2^e semester 2^e master).

7. De proef die bij de VLIR wordt afgelegd is een niveautest, die uitmondt in een advies om de opleiding te starten in een (specifiek) bachelorjaar (komt nu enkel voor wanneer de kandidaat geen gelijkwaardigheid heeft bekomen van het bachelordiploma bij NARIC, wat zeldzaam is), bij het begin van het 1e masterjaar of bij het begin van de klinische stage (oud curriculum: begin 3e master, om af te studeren na het 7e jaar, nieuw curriculum = beslissingen na de start van het volgende academiejaar: 2e semester 2e master, om af te studeren na het 6e jaar). Hierna kan de kandidaat zich wenden tot een Vlaamse universiteit, daar wordt bekeken hoe hun traject zo goed mogelijk tegemoet kan komen aan de tekorten die tijdens de testprocedure werden vastgesteld.
8. In totaal ging dit in die periode over 62 kandidaten op een totaal van 287, oftewel 23% van de kandidaten. Aangezien er nu alleen kandidaten aanvaard worden wiens dossier reeds door Naric beoordeeld werd, en er slechts uitzonderlijk geen gelijkwaardigheid bekomen wordt op bachelorniveau, zou dit cijfer moeten dalen.

Bij de interpretatie van de cijfers moet dus opnieuw rekening worden gehouden met de begin 2014 gewijzigde procedure die onder punt 2 werd toegelicht.

9.

	1ste	2de	3de	4de	5de	6de	7de	totaal
2003	5	9	-	6	-	1	-	21
2004	-	9	-	8	-	1	-	18
2005	-	3	-	10	1	1	1	16
2006	-	3	-	12	2	5	-	22
2007	-	1	1	5	3	3	4	17
2008	-	4	3	3	4	4	-	18
2009	-	3	1	4	2	3	-	13
2010	1	3	3	3	1	2	-	13
2011	1	1	-	5	-	2	3	12
2012	2	2	3	5	5	3	1	21
2013	3	3	1	3	-	1	2	13
2014	2	2	-	3	1	9	-	17
2015	1		1	9	1	4	1	17
Totaal	13	43	12	65	19	31	11	219
Relatief	6%	20%	5%	30%	9%	14%	5%	100%

Opmerking bij deze tabel: vanaf november 2015 wordt er ingeschaald in het 6-jarige curriculum

10. De normale eerste stap is dat kandidaten die dit wensen, toelichting vragen over de examenbeslissing. Indien het over het schriftelijk examen gaat, gebeurt dit bij de KU Leuven, door de verantwoordelijke professor die het examen heeft opgesteld (analoog aan het schriftelijk gedeelte van het geïntegreerd klinisch eindexamen aan het einde van de geneeskunde-opleiding). Wanneer het over het mondeling examen gaat wordt het examen eerst met de kandidaat overlopen, door de voorzitter en de ondervoorzitter van de examenjury. De notities die tijdens het examen werden genomen door de VLIR stafmedewerker en de voorzitter dienen daarbij als hulpmiddel. De laatste jaren heeft slechts één kandidaat zich tot de secretaris-generaal gewend (1e stap in de procedure examenbetwisting). De kandidaat nam toen vrede met de verduidelijking van de procedure en de examenbeslissing. In een vijftal andere gevallen is de betwisting nooit verder gegaan dan verduidelijking van de examenprocedure en examenbeslissing.

11. Bij instroom aan de universiteiten blijkt meestal dat de kandidaten niet te laag werden ingeschaald, integendeel, men heeft vaker de indruk dat kandidaten "het voordeel van de twijfel" werd gegeven. Het gevolg is dat zij soms moeilijkheden ondervonden in het verdere verloop van hun traject (zo ondervindt een kandidaat met een onvoldoende niveau van Nederlandse taalbeheersing bijvoorbeeld moeilijkheden om een opleidingspraktijk te vinden).
12. De VLIR organiseert 2 examenzittingen per jaar, zodanig dat kandidaten die geen volledige gelijkwaardigheid hebben bekomen bij NARIC, niet te lang hoeven te wachten op een Interuniversitaire Niveautest van de VLIR. Er wordt voor gezorgd dat kandidaten die zich tijdig hebben aangemeld een beslissing krijgen vóór de start van het nieuwe academiejaar. De aansluiting van procedures bij NARIC en bij de VLIR loopt sinds enkele jaren (2014) vlekkeloos.

Daarvóór was er een periode waarin de dossiers geblokkeerd waren en de kandidaten zich wendden tot de VLIR ten einde daar sneller een beslissing te bekomen. Dat is nu verleden tijd. De bevoegdheden van beide instanties zijn duidelijk afgelijnd.

13. De leden van de VLIR-commissie worden gerekruteerd o.b.v. vrijwilligheid onder de professoren van de Vlaamse universiteiten. Eén prof per universiteit fungeert als vast aanspreekpunt om voldoende kandidaten te vinden die als jurylid willen fungeren. In elke mondelinge examenzitting wordt een evenwicht nagestreefd tussen de Vlaamse universiteiten en tussen de basisgeneeskundige disciplines (anatomie, histologie, fysiologie, farmacologie, biochemie) en klinische disciplines (huisarts- en specialistische geneeskunde). De voorzitter bespreekt de samenstelling van de jury's met de ondervoorzitter en met het VLIR-secretariaat.
14. Uit de gesprekken van de VLIR met kandidaten die willen deelnemen aan de Interuniversitaire Niveautest is gebleken dat zij op zoek zijn naar hulp op volgende terreinen:
 - Taal: De schriftelijke toets en de mondelinge proef worden afgenomen in het Nederlands. Bij de schriftelijke toets mogen deelnemers een woordenboek gebruiken, op het mondeling examen wordt een vraag die niet meteen duidelijk is voor de kandidaat vaak opnieuw gesteld in het Frans of Engels. De jury wil echter dat het examen hoofdzakelijk in het Nederlands wordt afgenomen, omdat het anders onmogelijk is om in te schatten op welk niveau (studiejaar/studiepakket) de kandidaat in staat zal zijn de opleiding aan te vatten. Als de toestemming ingeschaald wordt op het niveau "begin stagejaar", moet de kandidaat in staat zijn met Nederlandstalige patiënten te praten over hun ziektesymptomen en hun behandeling. Kandidaten kunnen taalcursussen volgen aan de talencentra van de Vlaamse universiteiten. Er wordt ook gezocht naar studenten of klinici die de kandidaten op vrijwillige basis de mogelijkheid willen bieden om (in het Nederlands) over medische onderwerpen te praten.
 - Inhoudelijke kennis of expertise: Kandidaten kunnen toegang vragen tot Hercules, een database waar alle cursussen van de geneeskunde-opleiding UGent ter beschikking werden gesteld door studenten. Voor kandidaten die stage willen lopen om beter met de terminologie te leren omgaan biedt de UAntwerpen soms stages aan. Extra stages aanbieden is niet eenvoudig, omdat de beschikbare stageplaatsen al overvraagd zijn voor het (toegenomen) aantal Vlaamse studenten, de stages vrijwillig worden aangeboden, en er zich een medicolegaal probleem stelt (de artsen van buiten de EER mogen enkel observeren, zolang hun diploma niet erkend is en ze geen student zijn in een medische opleiding).

- Echte cursussen ter voorbereiding op het examen worden niet georganiseerd, omdat het net de bedoeling is dat kandidaten eerst op hun niveau worden ingeschaald, om dan een gepersonaliseerd inhaaltraject te kunnen volgen aan een universiteit van hun keuze. De grote lijnen van dit traject worden bepaald door de VLIR, maar de inhoud kan worden afgestemd op de specifieke tekorten van elke deelnemer.

BIJLAGE

Overzicht van de landen waar de diploma's behaald werden